

numer 31 NARODZENIE PAŃSKIE 2023 r.

W momencie dla nas
- franciszkanów szczególnie,
gdy obchodzimy 800-lecie zatwierdzenia
przez papież Honoriusza III
reguły zakonnej oraz
800-lecie zbudowania
pierwszej szopki bożonarodzeniowej
przez św. Franciszka z Asyżu
w Greccio

pełni Bożego Błogosławieństwa
płynącego od Jezusa Narodzonego
w Betlejem
ożywiającej Wiary, Łaski uświęcającej,
Pokoju serca, szlachetnego Dobra,
Radości prostej,
Błogosławionego roku 2024

Drogim Wiernym uczęszczającym
do naszego kościoła, Braciom i Siostram
z naszych duszpasterskich wspólnot,
Wszystkim, którzy troszczą się
razem z nami
o dziedzictwo ducha, historii i kultury,
jakim jest zespół franciszkańskich zabytków
Świętej Trójcy w Gdańsku,
Dobrodziejom, Darczyńcom,
Przyjaciołom kościoła
i klasztoru, naszym Bliskim...
Wszystkim zakochanym tak jak my
w Jezusie, Matce Bożej Miłosierdzia,
Świętym Franciszku,
w Kościele...

Autor okładki: Denis Boyko

Pokój i Dobro!

KLASZTOR FRANCISZKANÓW

ul. Świętej Trójcy 4
80-822 GDAŃSK

tel. 58 320 79 80

www.gdansk.franciszkanie.pl

www.franciszkanie.pl

Franciszkanie
(OFMConv.)

TYTUŁ Kościołów: Świętej Trójcy i Świętej Anny
TYTUŁ Klasztoru: Świętej Trójcy

**SERDECZNIE ZAPRASZAMY
DO WSPÓLNEJ MODLITWY:**

Msze Św. w niedziele i uroczystości

7.30, 9.00, 10.30, 12.00, 18.00

Msze Św. w dni powszednie

12.00, 18.00

**W każdą środę zapraszamy do wspólnej modlitwy
z Matką Bożą Miłosierdzia:**

15.00 wystawienie Najśw. Sakramentu, korona
do Bożego Miłosierdzia, 17.30 Różaniec

18.00 Msza św. Nowennowa w intencjach poleconych
wcześniej w zakrystii, po Mszy św. modlitwy nowennowe
do MB Miłosierdzia,

20.45 Komplet (modlitwa wieczorna Kościoła)

21.00 Apel Jasnogórski.

Grupy działające przy naszym ośrodku duszpasterskim:

Franciszkański Zakon Świecików (FZŚ) odpowiedzialny o. Tomasz Jank
spotkania regularnie co dwa tygodnie w poniedziałki
Msza św. o godz. 18.00, Nieszpory i spotkanie formacyjne w salce

Rycerstwo Niepokalanej (MI) odpowiedzialny o. Radosław Dębicz
spotkania w trzecią niedzielę miesiąca po Mszy św. o godz. 10.30
i pierwszą sobotę miesiąca na czuwaniu o godz. 12.00

Duszpasterstwo Akademickie (Ruch Światło-Życie)

odpowiedzialny o. Karol Wesołowski

w niedzielę Eucharystia o godz. 18.00 i spotkanie w salce

Żywy Różaniec odpowiedzialny o. Radosław Dębicz

spotkania w pierwszą niedzielę miesiąca po Mszy św. o godz. 10.30

Wspólnota Rodzin „Źródło Życia” odpowiedzialny o. Tomasz Jank

Wspólnota „Kana” odpowiedzialny o. Radosław Dębicz

spotkania w każdy czwartek o godz. 19.00

Przyjmujemy na tzw. Msze św. gregoriańskie za zmarłych odprawiane
bez przerwy przez 30 dni. Intencje mszalne można zamawiać
przed i po każdej Mszy św.

**Dziękujemy też wszystkim, którzy składają swoje ofiary na
utrzymanie kościoła i klasztoru, w tym na energię elektryczną**

Konto na rzecz utrzymania kościoła i klasztoru

54 1240 1268 1111 0000 1542 5267

Konto na rzecz renowacji i remontów:

10 1240 1268 1111 0000 1542 5283

Gazeta Franciszkańska

Przygotowali:

o. Tomasz Jank
Izabela Skrzypczak-Wylęzek
Halina Sienkowska

Wydawca:

Klasztor Franciszkanów
Gdańsk

Adres:

ul. Św. Trójcy 4, 80-822 Gdańsk

numer dostępny na stronie klasztoru:
www.gdansk.franciszkanie.pl

BIULETYN INFORMACYJNY KLASZTORU I KOŚCIOŁA
ŚWIĘTEJ TRÓJCY - DO UŻYTKU WEWNĘTRZNEGO

Z KRONIKI

A.D. 2019

od ukazania się nr 30 (Narodzenie Pańskie 2019)

25 – 30 XII – jak każdego roku (od 25 lat) w szopce na dziedzińcu „gościliśmy” zwierzęta przywiezione z Mierzeszyna. W czasie Pasterki w rolę Maryi i Józefa wcielili się Magdalena i Grzegorz Kirylukowie ze swoim małym synkiem, którego ułożyli w naszej szopce na sianie w żłóbku. Podobnie, jak w poprzednie lata, w święta i dni poświęcone naszej szopce (żywą na dziedzińcu i ruchomą w kościele) odwiedziło ok. 15 tys. osób.

28 XII – w kościele Świętej Trójcy odbył się koncert bożonarodzeniowy *Puer natus*. Na organach utwory na Boże Narodzenie zagrał prof. Andrzej Szadejko. Koncert był dedykowany wszystkim pomagającym nam w odbudowie wielkich organów z kościoła Świętej Trójcy i w planowanym remoncie organów z kaplicy Świętej Anny, a zwłaszcza wpłacającym 1% od podatku dochodowego. Po koncercie w salce duszpasterskiej była miła okazja do połamania się opłatkiem i skromny poczęstunek.

A.D. 2020

II – docierają do nas coraz bardziej trwożliwe doniesienia o szerzącej się w Chinach i niestety już także w Europie (a zwłaszcza we Włoszech) epidemii covid-19.

II – kończymy prace konserwatorskie przy wschodnim, największym oknie naszego kościoła.

01 III – Towarzystwo Przyjaciół Wilna i Ziemi Wileńskiej po raz drugi zorgani-

zowało w naszym kościele „Kaziuki” - uroczystości ku czci św. Kazimierza Królewicza. Na Mszę św. o godz. 12.00 do kaplicy św. Anny przybyli członkowie Towarzystwa na czele z panią prezes Bożeną Kisiel oraz sporo dawnych Wilniaków.

08-11 III – *zamyslenia wielkopostne* w naszym kościele prowadził o. Marek Dopieralski.

08 III – w kaplicy Świętej Anny kwartet muzyczny *Floridus* przedstawił utwór słowno-muzyczny zatytułowany „Droga Krzyżowa”.

09-13 III – w domu rekolekcyjnym w Białogórze pod przewodnictwem generała zakonu o. Carlosa Trovarelliego odbyła się kapituła zwyczajna naszej zakonnej franciszkańskiej prowincji. Nowym prowincjałem został wybrany o. Wojciech Kulig.

15 III – koronawirus dotarł do Polski. W trybie natychmiastowym wszystko zostało zamknięte i wprowadzono całkowity lockdown. Wszelkie inicjatywy duszpasterskie, poza Mszami świętymi, zostały zawieszane. Na Msze św. może przyjść jedynie 5 osób! Przekładamy planowane na dzień dzisiejszy uroczyste odsłonięcie wschodniego okna, które zostało poddane gruntownej renowacji.

9-12 IV – jeszcze nigdy nie przeżywalismy takiego Triduum Paschalnego. Poza naszą klasztorną wspólnotą w liturgiach celebrowanych w kościele mogło uczestniczyć jedynie pięć osób. Niezwykle boleśnie przejmujący czas! Liturgię transmitujemy za pomocą internetu.

20 IV – zmieniają się przepisy sanitarne dotyczące ilości wiernych przebywających w kościołach i kaplicach. Wewnątrz kościołów w czasie nabożeństw może przebywać, według przelicznika, jedna osoba na 15 metrów kwadratowych. Stąd w kaplicy św. Anny jednocześnie może przebywać 14 osób, natomiast w kościele Świętej Trójcy 98 osób. Wszyscy wierni muszą mieć zasłonięte usta i nos. Należy też pamiętać, aby zachować między wiernymi odległość 2 metrów. Sprawy kancelaryjne załatwiamy przystoliku ustawionym przed zakrystią.

17 V – kolejny raz zmieniają się przepisy sanitarne dotyczące ilości wiernych przebywających w kościołach i kaplicach.

KLASZTORNEJ

Wewnątrz kościołów w czasie nabożeństw może przebywać, według przelicznika, jedna osoba na 10 metrów kwadratowych. Stąd w kaplicy św. Anny jednocześnie może przebywać 21 osób, natomiast w kościele Świętej Trójcy 148 osób. Nadal wszyscy wierni muszą mieć zasłonięte usta i nos. Cieszymy się, że mamy tak duży kościół...

28 V – na szóstej sesji kapituły prowincjalnej, na kolejną – czteroletnią kadencję, gwardianem klasztoru Świętej Trójcy w Gdańsku został ponownie wybrany o. Tomasz Jank.

31 V – zniesiono limit wiernych uczestniczących w nabożeństwach. Nadal jednak obowiązuje nakaz zasłaniania ust i nosa.

07 VI – Uroczystość Świętej Trójcy. Głównej Mszy św. odpustowej przewodniczył nowy prowincjał o. Wojciech Kulig. W prezbiterium odsłaniamy po renowacji największe okno naszego kościoła. Prawie w całości koszty renowacji zostały pokryte przez Fundację LOTOS. Tym symbolicznym aktem zamykamy obchody 600-lecia przybycia franciszkanów do Gdańska. Niestety, tym razem ze względu na pandemię nie organizujemy wspólnego poczęstunku dla wiernych na dziedzińcu.

29 VI-02 VII – w prezbiterium odbywa się trzecia-ostatnia część przerwanej ze względu na pandemię kapituły prowincjalnej naszej zakonnej prowincji Świętego Maksymiliana Marii Kolbego.

26 VII – uroczystość św. Anny – a zatem możliwy do uzyskania odpust z racji święta tytularnego naszego małego kościoła. Ze względu na pandemię wszystkie Msze św. sprawujemy w dużym kościele. Zachęcamy jednak do nawiedzenia kościoła św. Anny. W kaplicy św. Anny przed ołtarzem jest też wyłożony koszyk, do którego przy okazji odpustu można złożyć ofiarę na kolejne, nowe gabloty na wota do Matki Bożej Miłosierdzia. Wierni wciąż przynoszą te szczególne dary wdzięczności Matce Bożej za otrzymane łaski.

1 VIII - decyzją wyższego przełożonego naszej zakonnej prowincji w naszym klasztorze zakończyli posługę: o. Marek Kiedrowicz, który z dniem 1 sierpnia został skierowany do pracy w Domu Pojednania i Spotkań w Gdańsku oraz o. Marek Dopieralski, który został skierowany do pracy w Inowrocławiu. Natomiast do naszego klasztoru zostali oddelegowani: o. Karol Wesołowski z klasztoru w Kwidzynie i o. Janusz Wejman z klasztoru w Gnieźnie.

13 VIII - w związku z przejściem arcybiskupa metropolity gdańskiego Sławoja Leszka Głódzia na emeryturę, administratorem apostolskim archidiecezji gdańskiej ustanowiony został biskup elbląski Jacek Jezierski. Ksiądz biskup będzie kierował naszą archidiecezją do czasu ustanowienia przez Stolicę Apostolską nowego arcybiskupa metropolity gdańskiego.

14 VIII - w kościele Świętej Trójcy odbył się kolejny koncert zorganizowany przez Polską Filharmonię Bałtycką w ramach cyklu *Koncerty kameralne w najpiękniejszych zabytkowych wnętrzach Gdańska z historycznymi prelekcjami*. W tym roku wystąpił kwartet smyczkowy.

03 X – jak co roku przeżywamy uroczysty *Transitus*.

04 X – Uroczystość Świętego Ojca Franciszka z Asyżu. Na Mszy św. o godz. 12.00 kolejny raz wręczaliśmy stypendia Świętego Franciszka.

Szopka na dziedzińcu

2019

Na przełomie 2019 i 2020 roku przeprowadziliśmy renowację największego - wschodniego okna kościoła Świętej Trójcy. W oszklenie, zbliżone do tego ze średnio-wieczna (w zielonkawę romby), wpisane zostały franciszkański herb oraz znaki związane z zakonem i naszym kościołem (zaprojektowane przez o. Tomasza Janka). Pojawił się zatem znak TAU, skrót nazwy zakonu: OFMConv. (Ordo Fratrum Minorum Conventualium), znak własnościowy kościoła Świętej Trójcy oraz inicjały naszego założyciela – św. Franciszka z Asyżu. Prace renowacyjne zakończyliśmy w lutym 2020 r. Odrestaurowanie eksponowanego okna z elementami witrażowymi miało się wpisać w 600-lecie przybycia franciszkanów do Gdańska (co zostało uwiecznione w specjalnej inskrypcji umieszczonej u dołu okna). Uroczyste, symboliczne odsłonięcie okna zaplanowane zostało na 15 marca. Niestety rozpoczynająca się właśnie w Polsce pandemia koronawirusa i związane z tym obostrzenia zmusiły nas do przełożenia wydarzenia na odpust Świętej Trójcy (7 czerwca 2020r.). Na szczęście w tym czasie w świątyni, zgodnie z nowymi rozporządzeniami związanymi z pandemią, mogło pojawić się więcej wiernych. W uroczystości wzięli udział przedstawiciele Darczyńców – Fundacji LOTOS: wiceprezes zarządu Grupy LOTOS S.A. Jarosław Wittstock oraz prezes Fundacji LOTOS Wiesław Labuda. W oczywisty sposób pierwszeństwo w odsłonięciu oddaliśmy Darczyńcom, choć mógł tego dokonać w zasadzie każdy z przybyłych na odpust – od odrestaurowanego okna ciągnęliśmy długie kolorowe wstęgi. Poświęcenia okna dokonał nasz nowy Minister Prowincjalny o. Wojciech Kulig. RED

17 X – ze względu na kolejną falę pandemii powróciły limity wiernych w kościołach.

25 X – w nawie południowej kościoła, pod wielkimi organami, stanęła wystawa pt. *Jan Paweł II w obronie Życia*. Obecność wystawy w naszym kościele zawdzięczamy pani Elżbiecie Lewandowskiej z parafii w Pszczółkach.

07 XI – obowiązują nowe limity wiernych w kościołach - 1 osoba na 15m². Stąd w naszym dużym kościele Świętej Trójcy może przebywać jednorazowo 98 osób, w prezbiterium 17 osób, natomiast w kaplicy Świętej Anny 14 osób. Ponownie wszystkie Msze św., również w tygodniu, będą odprawiane w dużym kościele.

07-15 XI – w ramach nowenny przed Uroczystością Matki Bożej Miłosierdzia codziennie o godz. 20.30 w kościele św. Anny odmawiamy różaniec w intencji: o oddalenie pandemii koronawirusa; o życie wieczne dla zmarłych, o uzdrowienie dla chorych, o pokój serca dla zaleźnionych oraz o siły i mądrość dla personelu medycznego i służb cywilnych.

16 XI – Uroczystość Matki Bożej Miłosierdzia. Ze względu na pandemię Msze św. odpustowe odbywają się w dużym kościele, natomiast w kaplicy przed koronowanym Obrazem można się modlić jedynie w grupach nie większych niż 14 osób. Nie ma też tradycyjnie śpiewanego „Akatystu”. Można było trwać z nami na modlitwie w kościele, ale też łączyć się z nami przez internet odmawiając modlitwę w swoich domach.

20 XII – na Mszy św. o godz. 12.00, podobnie jak w poprzednich latach, harcerze wnieśli do naszej świątyni Światelko z Betlejem.

XII – ze względu na trwającą pandemię przy ruchomej szopce musimy dbać o odpowiednie limity wiernych. W kościele wytyczamy specjalną trasę z ograniczeniami i odstępami. Nie ma też szopki ze zwierzętami na dziedzińcu.

31 XII – ponieważ ze względu na pandemię od godz. 19.00 obowiązuje powszechny zakaz przemieszczania się, Mszę św. na zakończenie starego roku celebруем już o godz. 17.00.

AD 2021

I – z Urzędu Ochrony Zabytków otrzymaliśmy pozwolenie na prowadzenie prac konserwatorskich w kaplicy św. Anny. Pozwolenie to dotyczy m.in. zdjęcia gładzi szpachlowej ze ścian, malowania kaplicy, przełożenia kamiennej posadzki w celu usunięcia pustek i zapadlisk oraz konserwacji wejścia zachodniego do kaplicy.

24 I – w odpowiedzi na prośbę Caritas Chorwacji i przewodniczącego Episkopatu Polski po Mszach św. prowadziliśmy zbiórkę do puszek na rzecz poszkodowanych w trzęsieniu ziemi.

II – zamontowaliśmy figurę Chronosa oraz inne elementy dekoracyjne z łoża Frantsiuzów na odbudowywanym baldachimie w nawie północnej. Tym samym udało się uratować kolejny z zabytków naszej świątyni i po prawie osiemdziesięciu latach osadzić go na pierwotnym miejscu.

02 III – Stolica Apostolska ogłosiła decyzję o mianowaniu ks. abpa Tadeusza Wojdy, dotychczasowego arcybiskupa białostockiego, metropolitą gdańskim.

21-24 III – rekolekcje wielkopostne w naszym kościele głosi o. Damian Basarab z klasztoru w Kołobrzegu - asystent Prowincjalny ds. Powołań. Rekolekcje transmitowaliśmy też za pomocą facebooka.

27 III – w kościołach zaczynają obowiązywać nowe przepisy sanitarne wyznaczające limit osób – 1 osoba na 20 m². Stąd w naszym dużym kościele mogą przebywać jednocześnie 74 osoby, w prezbiterium 17 i w kaplicy św. Anny 11.

28 III – w katedrze oliwskiej odbył się ingres nowego metropolity ks. arcybiskupa Tadeusza Wojdy SAC.

KLASZTORNEJ

01-04 IV – uroczyscie celebrujemy Święte Triduum Paschalne.

22 V - w kościele Świętej Trójcy odbyły się święcenia 6 naszych współbraci. Uroczystości przewodniczył ks. bp Wiesław Szlachetka, który wyświęcił 2 nowych kapłanów i 4 diakonów.

30 V - obchodzimy Uroczystość Świętej Trójcy, a zatem główne, odpustowe święto naszego kościoła i klasztoru. Obchodzona uroczystość była dla nas miłą okazją do wyrażenia wdzięczności wszystkim zaangażowanym na rzecz renowacji kościoła Świętej Trójcy, a zatem wszystkim Dobrodziejom i Darczyńcom, Wykonawcom, Konserwatorom i Nadzorującym. Głównej Mszy św. Dzięczynnej przewodniczył dziekan dekanatu Gdańsk-Śródmieście ks. kanonik Ludwik Kowalski proboszcz parafii św. Brygidy.

03 VI - Uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Pańskiej (Boże Ciało). W tym roku procesja eucharystyczna do czterech ołtarzy, podobnie jak przed rokiem, ze względu na wciąż trwającą pandemię, odbyła się wokół kościoła parafialnego po Mszy św. o godz. 10.30.

VI - głównie dzięki dotacji Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, rozpoczęły się prace konserwatorskie elewacji południowej naszego kościoła. Prace planujemy zakończyć jesienią.

04 VI – w kościele Świętej Trójcy odbył się koncert inauguracyjny festiwalu **ORGANY PLUS+**, w czasie którego mogliśmy posłuchać kompozycji jednego z największych kompozytorów europejskich doby renesansu i baroku Jana Sfelinka w wykonaniu wybitnych artystów z Wrocławia i Krakowa.

27 VI - w kościele Świętej Trójcy odbyło się spotkanie związane z 425 rocznicą powstania Biblioteki Gdańskiej. Za fundatora biblioteki uchodzi Bonifacio d'Oria. Ten bibliofil doby renesansu został pochowany w naszym kościele, a jego dostojne epitafium znajduje się w nawie północnej. W czasie spotkania z pracownikami Biblioteki Gdańskiej oraz zaproszonymi gośćmi przemawiała dyrektor biblioteki Anna Walczak. Spotkanie uświetnił koncert organowy.

Dzieła kompozytorów gdańskich zagrał na organach prof. Andrzej Szadejko.

01 VII - decyzją wyższego przełożonego naszej zakonnej prowincji do klasztoru w Poznaniu zostaje skierowany o. Janusz Wejman.

VIII - rozpoczęliśmy prace renowacyjne przy prospekcie organowym w kaplicy św. Anny.

2 VIII – pragnąc odnowić wspólnotę Franciszkańskiego Zakonu Świeckich działającą przy naszym kościele i klasztorze, w święto Porcjunkuli, zorganizowaliśmy pierwsze spotkanie modlitewne i informacyjne dla wszystkich, którym bliska jest duchowość franciszkańska. Przyszło ok 20 osób.

26 VII – tzw. Mały Odpust – Uroczystość Świętej Anny – związany z naszym małym kościołem. Na Mszę św. o godz. 18.00 kolejny raz przybyły Anny i Hanny. Było tradycyjne już wspólne zdjęcie i poczęstunek na dziedzińcu. Było naprawdę sympatycznie.

Odbudowa zegara wieżowego 2021

Pierwszy zegar na wieży kościoła Świętej Trójcy powstał w 1605 r. Miał on trzy tarcze i bił godziny. Posiadał też czwartą tarczę umieszczoną we wnętrzu kościoła. Kolejny zegar został wykonany w 1702 r. przez Johanna Antona Horna. Jego cztery drewniane tarcze były umieszczone na szczycie ośmiobocznej wieżyczki tuż pod gzymsem kosza nakrytego cebulastym hełmem. Każda z tarcz posiadała tylko jedną wskazówkę – tzw. *Manus Dei*. Tarcze spłonęły podczas działań wojennych w 1945 r. Szczęśliwie ocalał kuty w żelazie mechanizm zegara, obecnie ustawiony we wnętrzu kościoła. W 2021 r., głównie dzięki wsparciu Fundacji LOTOS, udało się odbudować zegar na wieży naszego kościoła. Mechanizm i tarcze zegarowe zostały wykonane przez firmę Wojciecha Łani z Gniewczyny Trynieckiej spod Przeworska. Koniecznych prac pomocniczych na poddaszu, w tym odtworzenia lukarny podjęła się firma „Nasz Dach” Kazimierza Mejera ze Stężycy.

Boże Ciało 2022

Foto: o. Tomasz Jank

Z KRONIKI

VII-VIII – we wszystkie czwartki i soboty o godzinie 19.00 odbywały się półgodzinne prezentacje organowe w naszym dużym kościele. Wstępy do koncertów prowadził o. Tomasz Jank. Na organach grał Maciej Jachimowicz absolwent Akademii Muzycznej w Gdańsku. W trakcie prezentacji zbieraliśmy ofiary na renowację organów z kaplicy św. Anny.

11 VIII - nasi franciszkańscy neoprezbiterzy o. Paweł Ziętkow i o. Michał Więch, wyświęceni w maju w naszym kościele Świętej Trójcy, odprawili swoją Mszę prymicyjną w kaplicy Świętej Anny udzielając specjalnego, prymicyjnego błogosławieństwa.

14 VIII – w prezbiterium kościoła Świętej Trójcy odbył się kolejny koncert zorganizowany przez Polską Filharmonię Bałtycką w ramach cyklu *Muzyka w zabytkach Starego Gdańska* z historycznymi prelekcjami. W tym roku w programie znalazły się utwory na gitarę i akordeon w wykonaniu Iwony Cender oraz Macieja Kacprzaka.

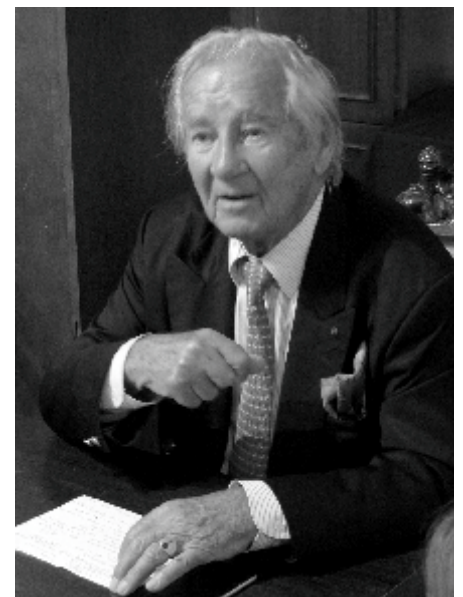
23 VIII – w prezbiterium kościoła Świętej Trójcy kręcono fabularyzowany film dokumentalny o reformie monetarnej przeprowadzonej przez Mikołaja Kopernika. Wnętrze to wybrano ze względu na szczególne

walory gotyckiej przestrzeni, idealnie wpisującej się w czasy działalności wielkiego Polaka. W produkcji wzięło udział ponad 30 aktorów i rekonstruktorów w historycznych strojach. Przez cały dzień, w kościele i na dziedzińcu, można było się „przenieść w czasie” o 500 lat.

05 IX - na Mszy św. o godz. 9.00, w ramach Dni Wilna w Gdańsku, gościliśmy oficjalną delegację z Urzędu Miasta Wilna i parlamentu Litwy oraz członków Towarzystwa Przyjaciół Wilna i Ziemi Wileńskiej. Na dziedzińcu odbyła się zbiórka do puszek na wileńskie Hospicjum bł. księdza Michała Sopočki, które prowadzi s. Michaela Rak.

03 X – w sali duszpasterskiej o godz. 17.00 odbyło się spotkanie z dr Zygmuntem Ostrowskim z Paryża. Pan Zygmunt jest synem Polaka, który 1 września 1939 r. jako jeden z pierwszych naszych rodaków został aresztowany i następnie zamęczony w niemieckim obozie koncentracyjnym w Stutthof. Dr Ostrowski przeżył śmierć kliniczną, był emisariuszem rządu francuskiego do negocjacji z terrorystami w Sudanie. Zajmował się też ratowaniem dzieci w Afryce. Było to niezwykle spotkanie z osobą głębokiej wiary i człowiekiem zaangażowanym w niesienie pomocy, zwłaszcza tym najbardziej i najbardziej potrzebującym ludzkiej miłości.

03 X – w prezbiterium kościoła Świętej Trójcy przeżywamy uroczysty TRANSITUS (Pamiętkę chwalebnej śmierci Ojca naszego Franciszka).

04 X - Uroczystość św. Ojca naszego Franciszka. Liturgii o godz. 18.00 tradycyjnie

KLASZTORNEJ

przewodniczyli oo. Dominikanie. Do postulatu we Franciszkańskim Zakonie Świeckich zostaje przyjętych prawie 20 osób.

04-10 X – w kościele Świętej Trójcy odbywa się kolejna edycja Festiwalu ORGANyPlus+.

X – na początku października zostały zdemontowane i przewiezione do warsztatu organmistrzowskiego organy z kaplicy św. Anny. Przewidujemy, że ich remont i konserwacja potrwać dwa lata.

17 X – w naszym kościele gościliśmy długoletniego franciszkańskiego misjonarza z Ugandy o. Bogusława Dąbrowskiego. Ojciec Bogusław na wszystkich Mszach św. głosił kazania, a po Mszach św. na dziedzińcu można było nabyć jego najnowszą książkę o doświadczeniach posługi misyjnej w Afryce „Oddech Słońca”.

07 XI – rozpoczęliśmy uroczystą nowennę przed Uroczystością Matki Bożej Miłosierdzia – Ostrobramskiej. Pierwsze cztery dni nowenny w formie rekolekcji poprowadził o. dr Michał Nowak Prowincjalny Asystent Rycerstwa Niepokalanej. Na zakończenie rekolekcji do Rycerstwa przyjął ponad 40 osób.

10 XI – zakończyły się trwające od lipca prace konserwatorskie przy elewacji północnej prezbiterium kościoła Świętej Trójcy.

13 XI – przeżywamy 75 rocznicę przywiezienia z Wilna do Gdańska kopii obrazu MB Miłosierdzia i umieszczenia Jej w kaplicy św. Anny oraz 10 rocznicę koronacji Wizerunku. Uroczystości jubileuszowej

o godz. 18.00 przewodniczył Metropolita Gdański ks. Arcybiskup Tadeusz Wojda. Przed Mszą św. o godz. 17.15 śpiewamy AKATYST - starożytny hymn ku czci NMP. Ze względu na dużą ilość wiernych Mszę świętą celebруемy w dużym kościele.

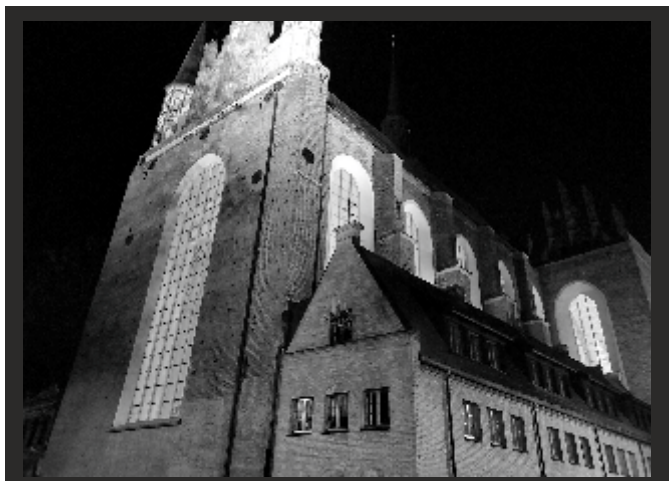
14 XI – na Mszach św. gościmy z kazaniem ks. Jana Uchwata, który w gdańskim seminarium duchownym pełni funkcję ojca duchownego. Taca z niedzieli w całości była przeznaczona na utrzymanie Gdańskiego Seminarium Metropolitalnego.

14 XI – w ramach nowenny przed Uroczystością Matki Bożej Miłosierdzia – Ostrobramskiej po każdej Mszy św. pan Maciej Jachimowicz grał krótki koncert organowy z utworami skomponowanymi ku czci Najświętszej Marii Panny.

15 XI – po Mszy św. o godz. 18.00 w kaplicy św. Anny odbył się wykład prof. Andrzeja Mikołaja Szadejki „Organy w kaplicy św. Anny w Gdańsku – historia i założenia renowacyjne”. Następnie zostały wręczone certyfikaty kolejnym Patronom piszczałek remontowanych organów. Odbył się też koncert organowy w wykonaniu Andrzeja Mikołaja Szadejki i Macieja Jachimowicza.

16 XI – Uroczystość Matki Bożej Miłosierdzia. O godz. 11.30 – śpiewamy Godzinki ku czci NMP. O godz. 12.00 uroczysta Eucharystia i podobnie wieczorem: o godz. 17.30 śpiewamy Godzinki ku czci NMP i o godz. 18.00 – uroczysta Eucharystia.

20 XI – zakończyliśmy montaż mechanizmu zegarowego oraz tarcz zegarowych na wieży naszego kościoła.

KONCERT NIEPODLEGŁOŚCI 11 LISTOPADA 2022

Z okazji 104. rocznicy odzyskania przez Polskę Niepodległości w kościele Świętej Trójcy odbył się wyśmienity koncert zorganizowany przez Wojewodę Pomorskiego Dariusza Drelich. Koncert Niepodległości - Oratorium Pomorskie „Tak Trzeba” był bezpośrednio transmitowany w telewizyjnej Trójce. Muzykę do pieśni patriotycznych napisał Marcin Nierubiec, do słów Antoniego Andrzeja Czerskiego. Wystąpili znakomici artyści m.in. Natalia Niemen, Grzegorz Wilk, Ania Byrcyn oraz absolwenci i studenci Akademii Muzycznej, którym towarzyszyła Bałtycka Filharmonia Młodych i chór GUMed pod dyrekcją Sylwii Janiak-Kobylińskiej. Wśród distinguished gości, w wypełnionym po brzegi kościele, pojawili się Dariusz Drelich Wojewoda Pomorski oraz Metropolita Gdański arcybiskup Tadeusz Wojda.

REKOLEKCJE OAZOWE

Od lat w ramach duszpasterstwa akademickiego przy naszym klasztorze gromadzi się również młodzież oazowa. Ich opiekunem duchowym jest o. Karol Wesołowski, który jednocześnie pełni urząd Prowincjalnego Moderata Ruchu Światło-Życie. Centralnym punktem formacyjnym spotkań oazowych są każdego roku rekolekcje wakacyjne. W roku 2023, w czterech ośrodkach na Kaszubach, wzięło w nich udział 174 dzieci i młodzieży.

W trakcie roku formacyjnego młodzież i studenci realizują program formacji oazowej spotykając się w małych grupach. Ruch Światło-Życie jako miejsce odkrywania piękna Kościoła angażuje także swoich członków do podejmowania posługi we wspólnocie lokalnej. Przy klasztorze Świętej Trójcy młodzież i studenci angażują się w życie Kościoła m.in. poprzez udział w Liturgicznej Służbie Ołtarza czy scholi, a także podczas szczególnych uroczystości i wydarzeń. *KW*

25 XI - inspektor Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dokonał odbioru prac konserwatorskich, prowadzonych w ostatnich miesiącach przy prospekcie organowym w kaplicy św. Anny. Prace zostały wysoko ocenione. Całość prac kosztowała ponad 100 tys. zł., z tego ponad 40 tys. otrzymaliśmy w formie dotacji z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków. Rozpoczęły się też prace przy samym instrumencie organowym, które potrwać dwa lata.

4 XII - w naszej kaplicy św. Anny dzień Adoracji Najświętszego Sakramentu w ramach całorocznej Adoracji w naszej Archidiecezji. Adorację rozpoczął ks. Proboszcz Cezary Annusewicz, dla parafian oraz wszystkich wspólnot z naszych kościołów - św. Piotra i Pawła i Świętej Trójcy.

12 XII - dokładnie o godz. 12.00 uruchomiliśmy odbudowany zegar na wieży naszego kościoła. W odbudowie zegara pomagała nam Firma LOTOS. Mechanizm i tarcze zegarowe zostały wykonane przez firmę Wojciecha Łani z Gniewczyny Trynieckiej pod Przeworską.

A.D. 2022

09 I - po Mszy św. o godz. 12.00 krótkie kolędowanie z dedykacją dla wszystkich zaangażowanych w renowację organów z kaplicy św. Anny - wpłacających 1% od podatku dochodowego, Darczyńców, Patronów piszczałek, koordynatorów odbudowy organów, konserwatorów, Wiernych z naszego kościoła. Były także podziękowania, sprawozdanie z prowadzonych prac i wręczenie certyfikatów nowym Patronom piszczałek. Ze względu na pandemię nie organizowaliśmy wspólnego poczęstunku w salce. Jedynie w kościele symbolicznie przełamaliśmy się opłatkiem.

09 I - przy wyjściu z kościoła można było nabyć kalendarz na nowy 2022 rok z ikonami pisanyymi przez gdańską artystkę Martę Chrzan. Marta m.in. w ten sposób zbiera środki na leczenie mukowiscydozy. Miesięcznie na same lekarstwa podtrzymujące życie musi zbierać ok. 80 tys. zł. Dziś udało się zbierać dla Marty 3,5 tys. zł.

21 I - po Mszy św. wieczornej odbyło się spotkanie liderów wspólnot i grup duszpa-

Z KRONIKI

sterskich spotykających się przy naszym kościele i klasztorze.

22 I - w kościele Świętej Anny i w salce duszpasterskiej odbyło się spotkanie Dziewic Konsekrowanych z terenu Archidiecezji Gdańskiej. Spotkanie prowadził o. Tomasz Jank, który decyzją Arcybiskupa Tadeusza Wojdy został mianowany opiekunem Dziewic Konsekrowanych w naszej archidiecezji.

27 I - w ramach wizyty duszpasterskiej (kolędy) klasztor Świętej Trójcy odwiedził Metropolita Gdański ks. Arcybiskup Tadeusz Wojda.

30 I - po Mszy św. o godz. 12.00 w prezbiterium naszego kościoła odbył się koncert studentów klasy altówki - *Viva Viola Festivity 2022*. Podczas wystąpienia studentów Gdańskiej Akademii Muzycznej, usłyszeliśmy kompozycje m.in. Jana Sebastiana Bacha, Wolfganga Amadeusza Mozarta, York Bowen'a. Opiekę merytoryczną nad studentami sprawuje dr Krzysztof Komendarek-Tymendorf.

02-04 II - w klasztorze odbyła się wizytacja generalna. Przeprowadził ją asystent generalny z Rzymu Słowako. Tomasz Leśniak.

10 II - decyzją Ministra Prowincjalnego do posługi w gdańskim klasztorze przybył o. Bartłomiej Ewertowski. Ojciec Bartłomiej wcześniej pracował w Lęborku.

24 II - Rosja napadła na Ukrainę. Modlimy się przejści o pokój na świecie! Natychmiast rusza pomoc materialna... Wierni otwierają szeroko swoje serca także w naszym kościele.

06 III - z okazji święta Świętego Kazimierza Królewicza na Mszy św. w naszym kościele spotkali się członkowie Towarzystwa Przyjaciół Wilna i Ziemi Wileńskiej.

12 III - w naszym kościele i klasztorze swój dzień skupienia zorganizowała Wspólnota Rodzin z naszej franciszkańskiej parafii w Gdyni.

KLASZTORNEJ

13-16 III – rekolekcje wielkopostne w naszym kościele głosił o. Bartłomiej Ewertowski.

25 III – ponad 20 osób przystąpiło do duchowej adopcji dziecka poczętego zagrożonego w łonie matki.

25 III - rusza nocna Droga Krzyżowa do Gdyni – organizowana przez o. Karola i duszpasterstwo akademickie. Uczestniczy w niej ok. 30 osób w tym gwardian o. Tomasz.

02 IV – w naszym kościele odbywa się regionalny dzień skupienia dla wspólnot Franciszkańskiego Zakonu Świeckich.

14-17 IV – uroczyste celebруемy Święte Triduum Paschalne.

29 IV – po zakończonym postulacie 16 osób rozpoczyna nowicjat we wspólnocie Franciszkańskiego Zakonu Świeckich przy naszym klasztorze.

29 IV – 8 V – o. Tomasz wyrusza na kolejne rekolekcje w Asyżu z grupą osób z naszego kościoła; większość uczestników to nowicjusze

we wspólnocie Franciszkańskiego Zakonu Świeckich przy naszym gdańskim klasztorze. Grupa zatrzymała się w asyjskim domu formacji *Franciscanum*, korzystając z gościnności miejscowej wspólnoty franciszkańskiej, a także z posługi słowa o. Jerzego Norela.

14 V – w ramach „Europejskiej Nocy Muzeów” w kościele Świętej Trójcy odbyła się część projektu edukacyjnego zorganizowanego przez Muzeum Narodowe pt. „Uwaga, detal! Architektoniczna gra terenowa”.

28 V – w kościele Świętej Trójcy odbywa się koncert inauguracyjny festiwalu *ORGANY PLUS+*.

28 V-30 V – odbywają się rekolekcje dla naszej wspólnoty Franciszkańskiego Zakonu Świeckich w Dębках.

30 V-2 VI – w prezbiterium kościoła Świętej Trójcy odbywają się obrady Nadzwyczajnej Kapituły Prowincjalnej – Prowincji św. Maksymiliana Marii Kolbego Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych w Polsce (Franciszkanów). W obradach uczestniczyło 40 delegatów z różnych stron świata, w których gdańska prowincja franciszkanów posiada swoje klasztory. Kapituła obradowała głównie nad nowymi statutami prowincji.

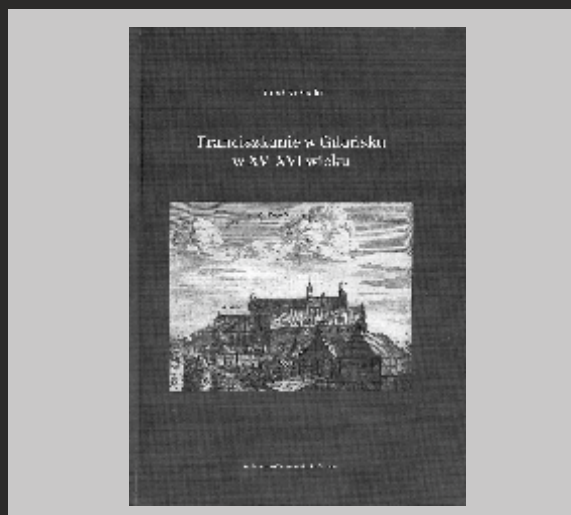

4 VI – wieczorem w kościele Świętej Trójcy odbyło się czuwanie w Wigilię Zesłania Ducha Świętego. Konferencję głosił o. dr Robert Leżohupski OFMConv. z Rzymu, oficjał Penitencjarii Apostolskiej, sędzia Trybunału Państwa Watykańskiego.

c.d. na str. 12

Książka o franciszkanach i kościele Świętej Trójcy profesora Rafała Kubickiego

W maju 2022 r. ukazała się ważna dla nas publikacja. Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego wydało przygotowywaną przez ostatnie lata pracę naukową prof. Rafała Kubickiego pt. *Franciszkanie w Gdańsku w XV-XVI wieku*. Autor omawia w niej podłoże franciszkańskiego pojawienia się w mieście nad Motławą na początku XV wieku, działalność budowlaną i duszpasterską naszych pierwszych braci w Gdańsku oraz rozwój i schyłek klasztoru związany z pojawieniem się reformacji. To niezwykle cenna, oparta na źródłach publikacja ujmująca w całość dotychczasowe badania nad pierwotną obecnością i posługą naszych braci w Gdańsku. Autor książki jest historykiem, mediewistą, pracownikiem Instytutu Historii Uniwersytetu Gdańskiego. Spora część badawczych zainteresowań prof. Kubickiego koncentruje się na historii średniowiecznej działalności zakonów mendykantkich i zakonu krzyżackiego na terenie Prus Krzyżackich, Królewskich i Zachodnich.

Red

POŚWIĘCENIE ORGANÓW W KAPLICY ŚWIĘTEJ ANNY 12.11.2023 r.

Słowa powitania i wprowadzenia do liturgii,
gwardiana klasztoru i rektora kościoła:

Ekszelencjo, Ojciec Prowincjale, Drodzy Wierni

Gromadzą nas dzisiaj w kaplicy św. Anny dwa
wydarzenia – Nowenna do Matki Bożej Miłosierdzia
i poświęcenie odnowionych organów.

75 lat temu, tuż po II wojnie światowej - w roku 1946, o. Gerard Domka ostatni przedwojenny gwardian wileński, z pomocą sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi, przywiózł z Wilna do Gdańska obraz Matki Bożej Miłosierdzia – wierną kopię obrazu MB Ostrobramskiej. Kopia została wykonana w roku 1928 - niedługo po koronacji obrazu Tej „co w Ostrej świeci Bramie”. Obraz, przywieziony przedostatnim kolejowym transportem z „przesiedleńcami z Wilna” umieszczono w ocalałej z pożogi wojennej kaplicy św. Anny, przy ogromnym franciszkańskim kościele św. Trójcy. Kaplica szybko stała się w Gdańsku, jak to mówili Wilniuchy „drugą Ostrą Bramą”. Od tego czasu przed uroczystością MB Miłosierdzia przypadającą 16 listopada, nieprzerwanie obchodzone w naszym kościele uroczystą nowennę – tzw. Opieki. Przychodziły tysiące. Na przestrzeni lat, za pośrednictwem naszej Matki Miłosierdzia wielu doświadczało nadzwyczajnych i szczególnych łask, o czym najlepiej świadczą zawieszane w pobliżu Obrazu wota. 12 lat temu - 13 listopada 2011 roku Obraz został uroczystie ukoronowany przez ówczesnego Metropolity Gdańskiego, koronami wykonanymi ze złota, które w ramach dziękczynienia i ze czcią do swojej Matki przynosili Jej najwierniejsi czciciele.

Dziś po raz kolejny pragniemy przed Jej obliczem wyśpiewać radosne AVE Maryja oddając tym samym cześć Bogu w Trójcy Jedynej.

Obecne organy w kaplicy św. Anny wybudował w 1710 roku Andreas Hildebrandt. Prospekt instrumentu zachował się do naszych czasów. Natomiast sam instrument łącznie z szafą organową został w latach 1910-1912 całkowicie przebudowany i zastąpiony nowym, pneumatycznym instrumentem przez gdańskiego organmistrza Otto Heinrichsdorffa z Gdańska, który za barokowym prospektem odcięty od reszty instrumentu zainstalował swój nowy instrument. W czasie II wojny światowej instrument został zdemontowany i wywieziony na Żuławy. W 1945 roku instrument został przywrócony do użytku przez Friedricha Schwarza i przebudowany przez Józefa Adamczyka oraz Ryszarda Plenikowskiego z Kartuz najprawdopodobniej jeszcze w latach czterdziestych przy użyciu materiału puszczalkowego z puszczalek prospektowych z wielkich organów z kościoła św. Trójcy i innych instrumentów. Od tego czasu instrument był remontowany tylko doraźnie w celu utrzymania jako takiego funkcjonowania. Te nieplanowe, wzajemnie niekorzystne naprawy spowodowały jednak, że instrument popadał w coraz większą ruinę. Niebagatelną rolę odgrywał też fakt, że został on mocno zaatakowany przez drewnojady. W ostatnich latach instrument był całkowicie wyłączony z użytkowania.

W roku 2021 podpisano umowę na wykonanie kapitalnego remontu instrumentu z firmą Szymona Januskiewicza, którego warsztat organmistrzowski znajduje się w Pruszczu Gdańskim. Prace remontowo-renowacyjne zakończyły się na początku listopada br. Nadzór nad pracami został powierzony profesorowi Andrzejowi Mikołajowi Szadejce. Jednocześnie prowadzone były prace renowacyjne barokowego prospektu organowego i empory muzycznej wraz z obrazami i malowidłami na stropie (podniebiu) empory. Pracami kierowała Agnieszka Sikorska z Gdańska.

Prace renowacyjne prospektu, empory i stropu były prowadzone przy wsparciu finansowym Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Gminy Miasta Gdańska, Prowincji św. Maksymiliana Marii Kolbego Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych w Polsce (Franciszkanów) oraz Klasztoru Franciszkanów w Gdańsku.

Foto: Maja Studzińska

W tym miejscu podziękowania pragnę złożyć na ręce:

- Pani Magdaleny Kosińskiej-Gałęzowskiej - Kierownika Wydziału ds. Zabytków Ruchomych, Dokumentacji, Rejestru i Ewidencji Zabytków Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Gdańsku;
- Pana Janusza Tarnackiego - Miejskiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku;
- Ojca Wojciecha Kuliga – Ministra Prowincjalnego Prowincji św. Maksymiliana Marii Kolbego Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych w Polsce (Franciszkanów).

Prace remontowo-renowacyjne instrumentu organowego zostały dotąd i zostaną pokryte w całości z ofiar i darowizn składanych przez Darczyńców (bez dotacji zewnętrznych). Koszt remontu samych organów to ok. 500 tys. zł. Dziękujemy z serca wszystkim, którzy przyczynili się do tego dzieła – Patronom Puszczalek, Ofiarodawcom, wpłacającym na ten cel swój odpis 1% od podatków.

Eksceleńco prosimy o celebrację liturgiczną wpisującą się w wielką nowennę, w „Opieki” do Matki Bożej Miłosierdzia – Pani Ostrobramskiej i oddanie nas wszystkich pod Jej opiekę. Prosimy także o poświęcenie owocu pracy i ofiarności wiernych jakim są odrestaurowane organy wraz z emporą. Niech nasz instrument służy Chwale Bożej i budowaniu ducha pobożności. Pokrzep nas pasterskim słowem i błogosławieństwem.

(o. Tomasz Jank)

Pamiętka chwalebnej śmierci świętego Ojca naszego Franciszka

W tym roku podczas uroczystego nabożeństwa, wieczorem 3 października, szczególny akcent został położony na 800-lecie zatwierdzenia reguły św. Ojca Franciszka przez papieża Honoriusza III w bulli „Solet annuere”. Papież w bulli napisał: „Honoriusz biskup, sługa sług Bożych, umiłowanym synom, bratu Franciszkowi i innym braciom Zakonu Braci Mniejszych pozdrowienie i apostolskie błogosławieństwo. Stolica Apostolska zazwyczaj przychyła się do pobożnych pragnień i chętnie popiera szlachetne dążenia proszących. Dlatego, umiłowani w Panu synowie, skłonieni waszymi pobożnymi prośbami, Regułę waszego Zakonu, przez świętej pamięci Innocentego papieża, naszego poprzednika, zbadaną i uznaną, obecnie władzą apostolską wam zatwierdzamy i powagą niniejszego pisma poręczamy.” Początek samej reguły brzmi:

„Reguła i życie Braci Mniejszych jest takie: zachowywać świętą Ewangelię Pana naszego Jezusa Chrystusa, żyjąc w posłuszeństwie, bez własności i w czystości...”

11 VI – w naszym kościele odbywa się archidiecezjalny dzień skupienia dla osób konsekrowanych.

12 VI – obchodzimy Uroczystość Trójcy Świętej, a zatem główną, odpustową uroczystość naszego kościoła i klasztoru. Kazania odpustowe przez cały dzień głosi o. Zdzisław Duma kapucyn. Na dziedzińcu odbywa się festyn z poczęstunkiem.

16 VI - Uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Pańskiej (Boże Ciało). W tym roku procesja eucharystyczna do czterech ołtarzy wyruszyła z kościoła parafialnego po Mszy św. o godz. 10.30. Procesja została zakończona błogosławieństwem Najświętszym Sakramentem na cztery strony świata na ul. Rzeźnickiej przy naszym kościele.

VI – rozpoczęliśmy konserwację elewacji południowej (części wschodniej) korpusu kościoła Świętej Trójcy. To ostatni etap od lat prowadzonej konserwacji elewacji dużego kościoła, prezbiterium i kaplicy Świętej Anny. Prace możemy prowadzić dzięki dotacji celowej Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

1 VII - wspólnota archidiecezjalna otrzymała nowego biskupa pomocniczego. Papież Franciszek mianował na ten urząd księdza Piotra Przyborka, dyrektora Wydziału Duszpasterskiego Kurii Metropolitalnej.

VII-VIII - w kościele Świętej Trójcy w każdy czwartek i w każdą sobotę lipca i sierpnia odbywały się prezentacje organowe. Na organach grał – Maciej Jachimowicz absolwent Akademii Muzycznej w Gdańsku. Koncerty były każdorazowo poprzedzone krótkim wprowadzeniem historycznym o kościele Świętej Trójcy i organach. Zapraszaliśmy też na cykl tematycznych konferencji oraz spotkań z historią i zabytkami naszego kościoła. Ojciec

Bartłomiej Ewertowski wygłosił m.in. katechezę: *Święty Maksymilian Kolbe, jakiego nie znacie; Wenanty Katarzyniec – zachwycająca historia cichego bohatera*. Ojciec Tomasz Jank rektor kościoła oprowadzał po kościele Świętej Trójcy i opowiadał o zabytkach. Odbyły się też rodzinne gry terenowe (niezwykle i dynamiczne odkrywanie zabytków kościoła Świętej Trójcy), które prowadziła Barbara Matwiejczyk z Gdyni.

26 VII - Odpust Świętej Anny. Do kaplicy Świętej Anny przybyły gdańskie Anny...

31 VII - na Mszy św. o godz. 12.00 pożegnaliśmy o. Bartłomieja Ewertowskiego, który decyzją o. prowincjała z dniem 1 sierpnia został skierowany do posługi w naszym franciszkańskim klasztorze i parafii w Koszalinie.

VIII - zakończyliśmy prace konserwatorskie części wschodniej południowej elewacji naszego kościoła. Tym samym zakończyliśmy trwające od wielu lat żmudne, wymagające i kosztowne prace przy całości elewacji, łącznie z imponującymi szczytami kościoła Świętej Trójcy, św. Anny i Prezbiterium. Przy wykonywanych w tym roku pracach korzystaliśmy ze wsparcia finansowego Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z budżetu państwa w ramach programu: *Ochrona Zabytków* oraz ze wsparcia naszej zakonnej prowincji.

1 IX - do naszej wspólnoty klasztornej został skierowany o. Radosław Dębiec z Kołobrzegu.

4 IX - w ramach Dni Wilna w Gdańsku modliliśmy się z członkami Towarzystwa Przyjaciół Wilna i Ziemi Wileńskiej. Po wszystkich Mszach św., podobnie jak przed rokiem, odbyła się zbiórka do puszek

KLASZTORNEJ

na wileńskie Hospicjum bł. księdza Michała Sopoćki, które prowadzi s. Michaela Rak.

7 X – w kościele Świętej Trójcy rozpoczęła się kolejna edycja Festiwalu Organy Plus+.

9 X – pozostający we współpracy z naszym franciszkańskim klasztorem i kościołem Świętej Trójcy profesor Andrzej Szadejko, odebrał w Berlinie, wraz z prowadzonym przez siebie zespołem Goldberg Baroque Ensemble, jedną z dwóch najważniejszych nagród europejskich w dziedzinie muzyki klasycznej - OPUS KLASSIK. To niezwykle wyróżnienie otrzymał za płytę z serii MUSICA BALTICA, na której premierowo nagrano jedno z najważniejszych dzieł muzycznych powstałych na terenach Pierwszej Rzeczypospolitej, ORATORIO SECONDO gdańskiego kompozytora Johanna Daniela Pucklitza (1705-1774). Dodatkowo miło nam, że nagrania dokonano w naszym franciszkańskim kościele Świętej Trójcy. Zespół Goldberg Baroque Ensemble tworzą polscy i zagraniczni muzycy, absolwenci renomowanych europejskich ośrodków muzyki dawnej (Schola Cantorum Basiliensis, Królewska Akademia Muzyczna w Londynie, Królewskie Konserwatorium w Hadze). Profesor Andrzej Szadejko jest od lat prezesem Stowarzyszenia Przyjaciół Kościoła Świętej Trójcy „Dziedzinię”, jest pomysłodawcą i organizatorem szeregu wydarzeń muzycznych we wnętrzu naszej świątyni, pomagał nam odbudowywać wielkie organy; podjął się także nadzoru remontu organów z kaplicy św. Anny.

11 XI - w kościele Świętej Trójcy odbył się koncert Niepodległości zorganizowany przez Wojewodę Pomorskiego. Koncert był transmitowany na żywo w TVP3.

16 XI – Uroczystość MB Miłosierdzia. Uroczysta Eucharystia Odpustowa o godz. 18.00 została odprawiona w odnowionej po remoncie kaplicy św. Anny.

21 XI - inspektor Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dokonał odbioru prac konserwatorskich, prowadzonych przy emporze organowej, łącznie z obrazami biblijnymi, w kaplicy św. Anny. Prace zostały wysoko ocenione. Zakończyliśmy też I etap prac przy instrumencie organowym.

4-7 XII - rekolekcje adwentowe w naszym kościele głosił o. Marek Kiedrowicz z Domu Pojednania i Spotkań Świętego Maksymiliana

A.D. 2023

19 II - podczas uroczystej Mszy św. w bazylice NMP Królowej w Gdyni celebrowanej przez Metropolitę Gdańskiego ks. Abpa Tadeusza Wojdę, do posługi Nadzwyczajnego Szafarza Komunii Świętej w naszym kościele Świętej Trójcy, został wprowadzony pan Gustaw Czarnowski.

26-29 II - rekolekcje wielkopostne głosił ks. Przemysław Góra z Łodzi, doktor prawa kanonicznego, doskonały wykładowca i duszpasterz.

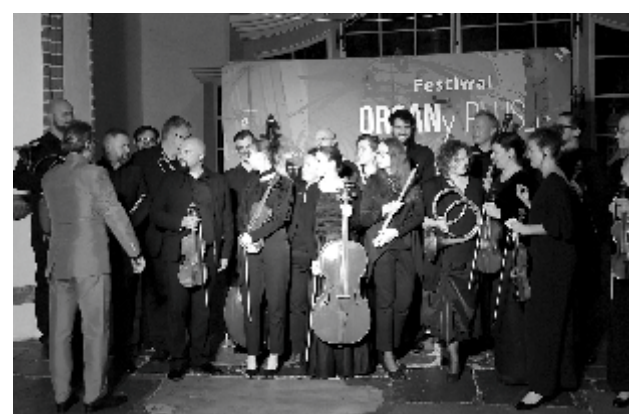
III – z ofiar złożonych w Wielki Czwartek w ramach jałmużny wielkopostnej, oraz ze stroików świątecznych wykonanych i rozprowadzanych przez członków Franciszkańskiego Zakonu Świeckich, na rzecz zagranicznej operacji nóg Mateusza zebraliśmy 10 570,00 zł. Wzruszeni Rodzice i sam Mateuszek składają serdeczne podziękowanie wiernym z naszego kościoła za tak wielki i cenny Dar Serca!

16 III - wielkopostny dwugłos o dawnych pochówkach - MEMENTO MORI – Wokół

FESTIWAL ORGAN y PLUS+

2023 jesień

W dniach od 28 września do 7 października mogliśmy być uczestnikami kolejnej wspaniałej uczyty muzycznej, na którą zaprosił nas prof. Andrzej Mikołaj Szadejko. W sumie odbyło się 10 koncertów, a połowa z nich w naszym kościele Świętej Trójcy.

ODPUST ŚWIĘTEJ TRÓJCY

Uroczystość Trójcy Przenajświętszej, a zatem główną, odpustową uroczystość naszego kościoła i klasztoru staramy się każdego roku obchodzić szczególnie odświętnie, traktując ją także jako święto wszystkich naszych wspólnot duszpasterskich, jak również wszystkich przychodzących do naszego kościoła. Miło, że z zapałem angażują się w przygotowania tego dnia nasi wierni. Miło też, że każdego roku na uroczystą sumę przybywa sporo naszych Wiernych, Przyjaciół i Darczyńców. W ich intencji sprawowana jest Suma Odpustowa. Po zakończonych obrzędach w dużym kościele na dziedzińcu odbywa się festyn. Można wypić kawę, poczęstować się wypiekami serwowanymi przez członków naszych wspólnot duszpasterskich (ostatnio przynoszonymi także przez wiernych spoza wspólnot), zjeść zupę... Od lat są książki za „złótkę” i wypiekane specjalnie na odpustową okazję pierniki „świętotrójcowe”. Nie brakuje też atrakcji dla dzieci. Na ostatnich odpustach prym w przygotowaniach wiodły nasze wspólnoty: Franciszkański Zakon Świeckich, „Kana” i studenci z „Ruchu Światło-Zycie”.

RED

Z KRONIKI

kaplic i krypt grobowych Hardersów i Offenbergów w kościele Świętej Trójcy – opowiadali Renata Wiloch-Kozłowska (archeolog i nauczyciel konserwatorstwa, najlepszy nauczyciel konserwacji w Polsce w roku 2022) i o. Tomasz Jank OFMConv. (rektor kościoła Świętej Trójcy, dr historii sztuki).

25 III - dawna MUZYKA WIELKOPOSTNA – na organach w kościele Świętej Trójcy grał Maciej Jachimowicz.

26 IV - kolejny koncert organowy z cyklu „Koncerty dla Gdańszczan”.

29 IV-9 V – rekolekcje w Asyżu dla Franciszkańskiego Zakonu Świeckich. 3 maja kilkunastu członków naszej miejscowej wspólnoty FZŚ przed grobem św. Franciszka złożyło swoją profesję. Grupa była też w m.in. w Greccio i Padwie u św. Antoniego.

20 V – 9 dzieci przystąpiło w kościele Świętej Trójcy do I Komunii Świętej. Dzieci przygotowywały się do przyjęcia Komunii przez kilka miesięcy według specjalnego programu „Baranki” angażującego w przygotowanie całą rodzinę. W ramach rodzinnych spotkań był też przewidziany czas na dwudniowe wyjazdowe rekolekcje, które odbyły się u siostr zmartwychwstanek w Dębках.

20 V – w kaplicy św. Anny upamiętniliśmy 225 rocznicę objęcia urzędu rektora kościoła św. Anny (nazywanej dziś najczęściej kaplicą św. Anny) przez wybitnego krzewiciela języka polskiego i jednego z pierwszych badaczy kaszubszczyzny, Krzysztofa Celestyna Mrongowiusza.

3 VI – odbyła się kapituła miejscowej wspólnoty FZŚ na której wybrano zarząd wspólnoty.

3 VI – wieczorem, w przeddzień odpustu Świętej Trójcy na naszym dziedzińcu odbyło się spotkanie z poczęstunkiem dla księży, ojców i braci z dekanatu Gdańsk-Śródmieście.

4 VI – uroczysty odpust Świętej Trójcy. Kolejne, pełne radości spotkanie na liturgii i przystole na dziedzińcu.

8-11 VI - pielgrzymka autokarowa dla wiernych z naszego kościoła i naszych grup duszpasterskich do Niepokalanowa, Kalwarii Paclawskiej i Kazimierza Dolnego nad Wisłą.

25 VI - w kościele wystąpił Chór Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego pod dyktando Błażeja Połoma.

VII-VIII – wzorem lat poprzednich w każdy czwartek i każdą sobotę lipca i sierpnia w kościele Świętej Trójcy odbywają się prezentacje organowe. Na organach gra Maciej Jachimowicz.

26 VII – odpust św. Anny. Kolejny raz modlimy się z gdańskimi Annami w kościele św. Anny.

12 VIII – w ramach Dni Wilna w Gdańsku w kaplicy św. Anny na modlitwie spotkali się członkowie Towarzystwa Przyjaciół Wilna i Ziemi Wileńskiej oraz przedstawiciele władz miasta Wilna. Po Mszy św. odbyło się spotkanie przy kawie w salce.

KLASZTORNEJ

1 IX – każdego roku, od wielu lat, w dniu rocznicy wybuchu II wojny światowej prowadzimy modlitwę na ul. Kładki przy wejściu do dawnej *Victoria Schule*. To miejsce kaźni pierwszych Polaków, których od 1 września 1939 r. zwożono tu z terenu Wolnego Miasta Gdańska. Tu byli męczeni przez Niemców i stąd wywożeni do obozu koncentracyjnego Stutthof.

28 IX – kolejny z koncertów w ramach festiwalu *Organy Plus+*. W prezbiterium kościoła Świętej Trójcy artyści z Krakowa zaprezentowali dzieła, które rozbrzmiewały na dworze polskiego króla Zygmunta III Wazy.

3 X - TRANSITUS (pamiętka chwalebnej śmierci św. Franciszka). W tym roku podczas uroczystego nabożeństwa szczególny akcent został położony na 800-lecie zatwierdzenia reguły św. Franciszka przez papieża Honoriusza III.

4 X – po uroczystej Mszy św. ku czci św. Ojca naszego Franciszka o godz. 12.00 poświęciliśmy i oddaliśmy do użytku „Lodówkę dla potrzebujących”. Lodówka została ustawiona w przedsionku małej salki.

6 XI – zakończyły się prace konserwatorskie przy polichromii stropu empyry muzycznej w kaplicy św. Anny.

7 XI - rozpoczęliśmy uroczystą Nowennę do Matki Bożej Miłosierdzia. Po Mszach św. w ramach nowenny odbywały się codziennie wieczorne koncerty i prelekcje dotyczące muzyki i organów w kaplicy św. Anny.

11 XI - Narodowe Święto Niepodległości. Po wieczornej Mszy św. w sali duszpasterskiej wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych – *W cieniu Matki Bożej Ostrobramskiej*.

12 XI – podczas uroczystej Mszy św. Metropolita Gdański abp Tadeusz Wojda dokonał poświęcenia odrestaurowanych organów w kaplicy św. Anny.

16 XI - Uroczystość Matki Bożej Miłosierdzia. Mszy św. o godz. 18.00 przewodniczył wyższy przełożony naszej zakonnej prowincji o. Wojciech Kulig. Przed Mszą św. o 17.15 tradycyjnie już śpiewaliśmy *Akatyst* – starożytny hymn ku czci Bogarodzicy.

3-6 XII - rekolekcje adwentowe prowadził nasz współbrat w zakonie o. Piotr Paradowski z Zielonej Góry.

8 XII – w związku z przygotowaniem 100-lecia powstania diecezji gdańskiej w kaplicy św. Anny gościliśmy relikwie św. Wojciecha. Do końca 2024 r. Relikwie nawiedzą wszystkie parafie i wspólnoty Archidiecezji Gdańskiej.

ODRADZA SIĘ MIEJSCOWA WSPÓLNOTA FRANCISZKAŃSKIEGO ZAKONU ŚWIECKICH

Dawno już minął czas gdy gdańska wspólnota Franciszkańskiego Zakonu Świeckich była prężną grupą przy naszym gdańskim klasztorze i kościele. W ostatnich latach na spotkania przychodziły 2–3 osoby. Stąd niezwykle cieszy fakt, że po zakończonym nowicjacie, kilkanaście osób świeckich rozpoczęło nowicjat (kolejnych kilka jest w nowicjacie i postulacie). Wśród członków wspólnoty są przedstawiciele różnych profesji m.in. nauczyciele akademicy, przedsiębiorcy, a nawet policjant. Co również godne uwagi średnia wieku wynosi ok 50 lat, choć są też osoby czterdziestoletnie. Większość członków wspólnoty zakończyła swój nowicjat na przełomie maja i kwietnia br. podczas rekolekcji w Asyżu – składając profesję u grobu św. Franciszka. Wspólnota w Asyżu korzystała (podobnie, jak przed rokiem) z gościnności braci z *Francescanum* – siedziby dawnego franciszkańskiego seminarium. Rekolekcje prowadził asystent wspólnoty o. Tomasz Jank. W programie były oczywiście celebracje i modlitwy w miejscach szczególnych – przy grobie św. Franciszka, w San Damiano, Rivotorto, Porcunkuli, Carceri, Greccio... Były spotkania w grupach, medytacje nad pismami św. Franciszka i konferencje. Jedną z nich prowadził o. Jerzy Norel, dyrektor domu, podejmując próbę odpowiedzi na pytanie: po co dzisiaj Franciszkański Zakon Świeckich? Dla o. Tomasza były to już trzydzieste pierwsze rekolekcje, które prowadził dla grup przywożonych z sobą do Asyżu i miejsc franciszkańskich we Włoszech. W sumie z takich rekolekcyjnych wyjazdów skorzystało, w ciągu 30 lat, ponad 600 osób.

Kolejne rekolekcje, a w zasadzie dni skupienia, dla franciszkańskiego nowicjatu odbyły się jesienią w Dębках w ośrodku rekolekcyjno-wypoczynkowym sióstr zmartwychwstanek. Grupa pochylała się nad sposobem funkcjonowania i programem na najbliższe miesiące. Każdy z uczestników mógł też wypowiedzieć swoje oczekiwania i nadzieje związane ze wstąpieniem w szeregi rodziny franciszkańskiej. Póki co, ducha i pomysłów nie brakuje. RED

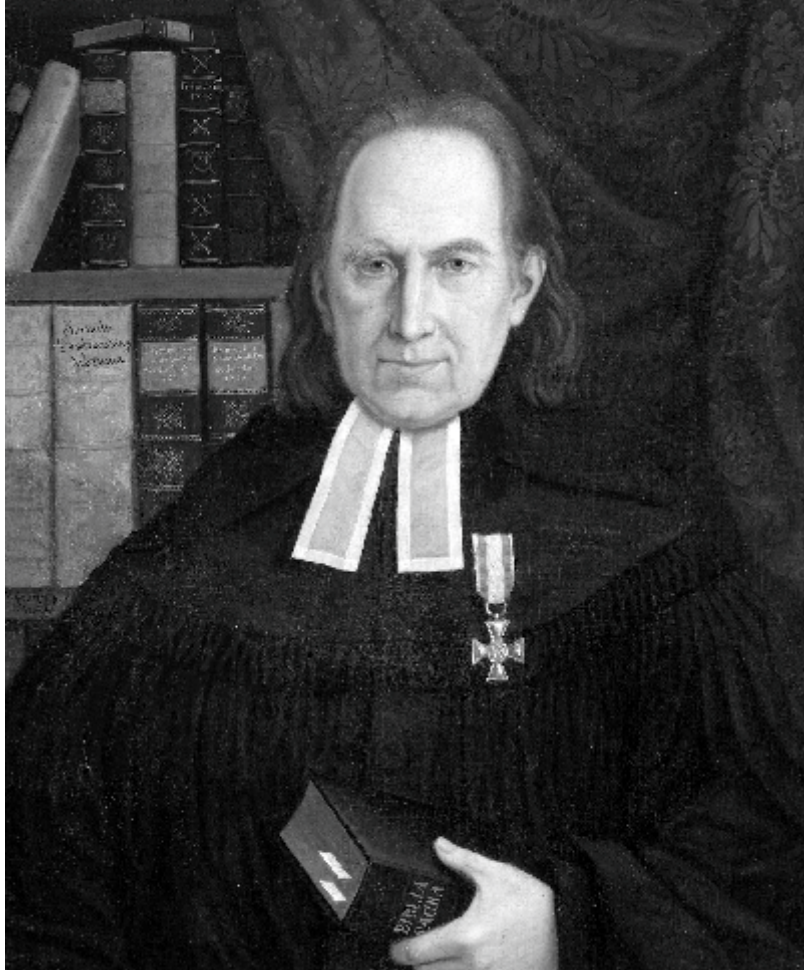

Foto za zgodą Muzeum Gdańska

Foto: Tadeusz Krupa

Dokładnie 20 maja 1798 roku rektorem kościoła św. Anny w Gdańsku (naszej kaplicy św. Anny) został Krzysztof Celestyn Mrongowiusz wybitny językoznawca, filozof, tłumacz, leksykograf. Mrongowiusz był jednym z pierwszych badaczy języka i kultury kaszubskiej. Urodził się w Olsztynku w 1764 r. jako syn miejscowego pastora. Studiował teologię, filozofię i filologię polską w Królewcu. Był prawdziwym poliglota. Oprócz języków polskiego i niemieckiego znał również język czeski, rosyjski, dolnołużycki i grecki. Przed objęciem urzędu kaznodziei w kościele św. Anny w Gdańsku był nauczycielem języka polskiego w *Collegium Fridericianum* w Królewcu. Pełnił także obowiązki młodszego nauczyciela w Szkole Katedralnej.

225 – rocznica

W Królewcu pracował również jako tłumacz urzędowy języka polskiego oraz jako korektor druków polskich w kilku oficynach wydawniczych. Od roku 1812 uczył języka polskiego w szkole przy kościele św. Jana w Gdańsku. Prowadził ożywione kontakty z uczonymi polskimi, rosyjskimi, czeskimi i niemieckimi. Domagał się od króla pruskiego położenia kresu germanizacji polskich dzieci, a także zabiegał o wprowadzenie języka polskiego w szkołach średnich, a nawet zabiegał o zorganizowanie katedr tego języka na wyższych uczelniach. W 1852 został członkiem Towarzystwa Historyczno-Literackiego w Paryżu. W imieniu Towarzystwa sam Adam Mickiewicz wystosował do Mrongowiusza list gratulacyjny.

W programie upamiętniającym objęcie urzędu rektora kościoła Świętej Anny znalazło się wystąpienie dr Anny Walczak dyrektor PAN Biblioteki Gdańskiej: *Krzysztof Celestyn Mrongowiusz – życie i działalność*. Można też było usłyszeć wybrane utwory z *Pieśnioksiagu* czyli

objęcia urzędu rektora kościół Świątej Anny przez Krzysztofa Celestyna Mrongowiusza

*kaplica Świątej Anny w Gdańsku
sobota 20 maja 2023 r.*

Kancjonału Gdańskiego wydane go przez K. C. Mrongowiusza w 1803 r. opracowane i wybrane przez prof. Andrzeja Szadejkę (Akademia Muzyczna w Gdańsku) we współpracy z dr Piotrem Kociumbasem (Uniwersytet Warszawski). Utwory wykonał nasz Franciszkański Chór z kościoła Świątej Trójcy w Gdańsku pod dyrekcją Macieja Jachimowicza. Było też kazanie na *Wniebowstąpienie Pańskie* zaczerpnięte z *Rocznika Kazań Chrześcijańskich* wydanych przez K. C. Mrongowiusza w 1802 r. wygłoszone ekspresyjnie z ambony przez dra Tomasza Hajduka. Ponadto dzięki życzliwości gdańskich instytucji pojawiła się jedyna możliwość zobaczenia w kaplicy Świątej Anny oryginalnych ksiąg Mrongowiusza ze zbiorów PAN Biblioteki Gdańskiej oraz portretu Mrongowiusza umieszczonego niegdyś w kaplicy Świątej Anny, a dziś znajdującego się w zbiorach Muzeum Gdańska. Organizatorami wydarzenia byli: Klasztor Franciszkanów w Gdańsku oraz Stowarzyszenie Przyjaciół Kościoła Świątej Trójcy „Dziedziniec”, we współpracy z PAN Biblioteką Gdańską.

o. Tomasz Jank

REMONTY 2020-2023 KONSERWACJE

- dokończyliśmy renowację największego okna naszego kościoła w ścianie wschodniej prezbiterium (pomoc Fundacji LOTOS);
- zrekonstruowaliśmy baldachim z łoży Frantziusów (z figurą Chronosa) w nawie północnej;
- przeprowadziliśmy remont oraz renowację w obrębie wejść wschodniego i zachodniego w elewacji północnej kościoła (zostały zlikwidowane zapadliska, odtworzyliśmy podesty, stopnie i posadzkę z kamienia historycznego – wapień olandzki);
- przeprowadziliśmy konserwację elewacji południowej kościoła Świętej Trójcy (wsparcie MKiDN);
- przeprowadziliśmy konserwację elewacji północnej prezbiterium (wsparcie Gminy Miasta Gdańska);
- odbudowaliśmy zegar na wieży naszego kościoła (pomoc Fundacji LOTOS);
- poddaliśmy konserwacji prospekt organowy z kościoła św. Anny (wsparcie PWKZ);
- przeprowadziliśmy pełen zakres prac renowacyjnych w kaplicy św. Anny;
- poddaliśmy konserwacji prospekt i emporę organową z kaplicy św. Anny (dotacja: Gminy Miasta Gdańsk i PWKZ);
- zakończyliśmy kapitalny remont instrumentu organowego w kaplicy św. Anny.

Do każdego z tych zadań potrzeba było tzw. wkładu własnego. Jasno stąd wynika, że bez ogromnego wsparcia indywidualnych DARCZYŃCÓW, prowadzenie wspomnianych prac byłoby niemożliwe – z serca dziękujemy za każdy grosz!

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

w roku 2024 pragniemy m.in.:

- wykonać ołtarz i ambonkę w kaplicy Świętej Anny (obecny ołtarz i ambonka zostały wykonane przed laty jako elementy tymczasowe – nie przystają już w żaden sposób do odnowionego wnętrza kaplicy);
- zamontować oświetlenie w prezbiterium kościoła Świętej Trójcy;

Dziękujemy Wszystkim, którzy składają swoje ofiary na utrzymanie kościoła i klasztoru, w tym na energię elektryczną i ogrzewanie kaplicy Świętej Anny.

- konto na rzecz renowacji i remontów kościołów Świętej Trójcy i Świętej Anny:

10 1240 1268 1111 0000 1542 5283

- konto na rzecz renowacji i utrzymania organów z kościoła i kaplicy Świętej Anny:

06 1240 1268 1111 0010 1470 9558

- konto na rzecz utrzymania kościoła i klasztoru:

54 1240 1268 1111 0000 1542 5267

Klasztor Franciszkanów w Gdańsku
ul. Świętej Trójcy 4, 80-822 Gdańsk

tel. +48 606 231 933

(gwardian klasztoru i rektor kościoła o. Tomasz Jank)

Foto: o. Tomasz Jank

GRECCIO

W roku 2023 mija osiem wieków od pierwszego przedstawienia Bożego Narodzenia w formie szopki, którą św. Franciszek z Asyżu zorganizował w Greccio, miasteczku położonym nieopodal Rieti (środkowe Włochy).

Brat Tomasz z Celano podaje, że dwa tygodnie przed Bożym Narodzeniem św. Franciszek poprosił mężczyznę o imieniu Jan o pomoc w stworzeniu szopki bożonarodzeniowej: «Chcę bowiem dokonać pamiątki Dziecięcia, które narodziło się w Betlejem. Chcę naocznie pokazać Jego braki w niemowlęcych potrzebach, jak został położony w żłobie i jak złożony na sianie w towarzystwie wołu i osła». 25 grudnia 1223 roku, w obecności wielu braci i wiernych, którzy przybyli do Greccio, św. Franciszek, spoglądając na urządzony żłóbek miał przeżywać prawdziwą radość ponieważ: «Uczczono prostotę, wysławiono ubóstwo, podkreślono pokorę i tak Greccio stało się jakby nowym Betlejem».

Po tym wydarzeniu z roku 1223 tradycję budowania podobnych szopek i żłobków zanieśli franciszkanie do swoich kościołów i klasztorów. Od nich zwyczaj ten przejęły inne kościoły i wspólnoty.

Na fotografiach: Greccio – franciszkański klasztor i grotta, w której św. Franciszek 800 lat temu zorganizował pierwszą szopkę bożonarodzeniową.

ŚWIĘTY FRANCISZEK BUDUJE SZOPKĘ !

**Konkurs plastyczny dla dzieci z okazji
800-lecia zbudowania pierwszej szopki przez
św. Franciszka z Asyżu w Greccio -
regulamin konkursu i załączniki do pobrania
na stronie:**

www.gdansk.franciszkanie.pl

MISTERIUM BOŻONARODZENIOWE

**przyjdź, aby uczcić z nami Narodziny Pana
tak jak ŚWIĘTY FRANCISZEK 800 lat temu w GRECCIO**

6 STYCZNIA 2024 r. godz. 16.00

franciszkański kościół Świętej Trójcy, ul. Świętej Trójcy 4, Gdańsk

16.00 – POCZĄTEK MISTERIUM

w programie:

- **OPIS ŻŁÓBKA, który św. FRANCISZEK ZORGANIZOWAŁ 800 LAT TEMU W GRECCIO**
napisany przez brata TOMASZA Z CELANO
- **HARCERZE WNIOŚĄ BETLEJEMSKIE ŚWIATEŁKO POKOJU**
- **ŚPIEW KOŁĘD**
- **EWANGELIA O NARODZENIU PAŃSKIM**
- **UROCZYSTE WEJŚCIE TRZECH KRÓLI**
- **U ŻŁÓBKA – MARYJA z DZIECIĄTKIEM i ŚW. JÓZEF oraz CAŁA GROMADA PASTERZY**
i **PASTUSZKÓW, DAM i PANÓW (ZACHĘCAMY DO PRZEBRANIA SIĘ w PASTERZY**
lub w **STROJE z EPOKI – SPRZED 800 LAT... DZIECI BĘDĄ MIAŁY PRAWDZIWĄ FRAJDĘ!!!**
- **POD KONIEC MISTERIUM WYSTAWIMY NAJŚWIĘTSZY SAKRAMENT I ODDAMY POKŁON**
JEZUSOWI NARODZONEMU W BETLEJEM – **JEDYNYMU ZBAWICIELOWI ŚWIATA**
- **POCZĘSTUNEK W SALCE I NA DZIEDZIŃCU (MOŻNA PRZYNIEŚĆ COŚ NA WSPÓLNY STÓŁ...)**